Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD | | | | **PESEL** | | | | | | | | | | |

Miejsce na naklejkę z kodem

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

CZERWIEC 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1 – 31) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Czas pracy: 120 minut

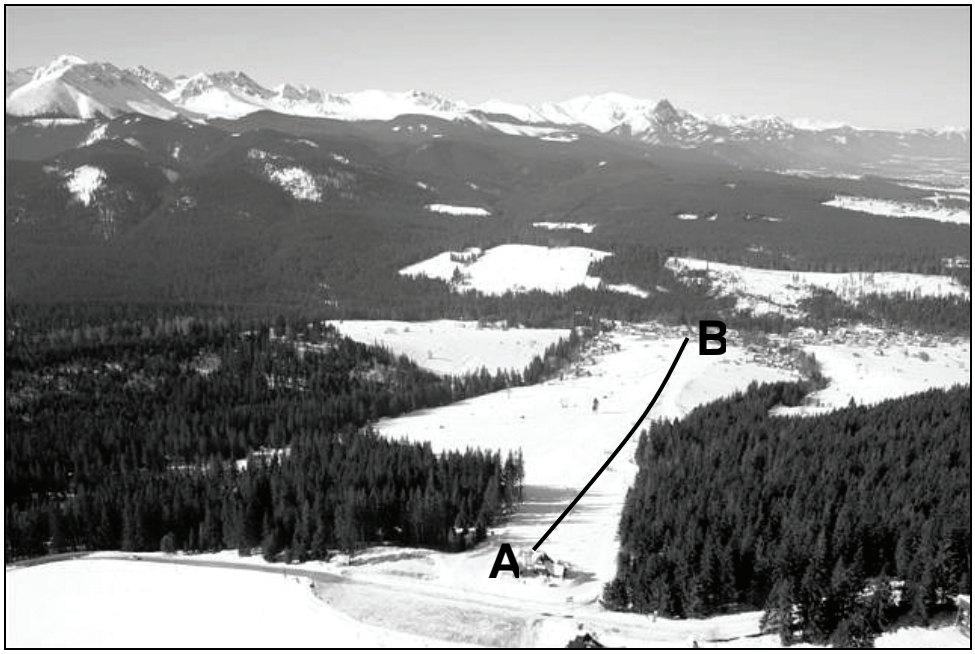
Liczba punktów do uzyskania: 50

MGE-P1_1P-113

Zadania 1.–7. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy fragmentu Podhala i Tatrzańskiego Parku Narodowego.

Zadanie 1. *(1 pkt)*

Na fotografii wykonanej z lotu ptaka linią oznaczono krzesełkowy wyciąg narciarski w miejscowości Małe Ciche, literą A górną stację tego wyciągu, literą B stację dolną.

Na podstawie: www.maleciche.com

Na podstawie mapy i fotografii zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Fotografia została wykonana w kierunku

A. SE B. NE C. SW D. NW

Zadanie 2. *(2 pkt)*

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy niżej opisanych obiektów.

Opis obiektu	Nazwa obiektu
Prawobrzeżny dopływ Białki, wzdłuż którego przebiega granica państwa.	
Dolina rzeczna w Tatrzańskim Parku Narodowym, w pobliżu której na stoku wzniesienia znajdują się jaskinie.	
Położona na lewym brzegu Białki miejscowość, przez którą przechodzi czerwony szlak turystyczny.	
Wzniesienie na zachód od drogi krajowej w Białce Tatrzańskiej, na stoku którego działają krzesełkowe wyciągi narciarskie.	

Zadanie 3. *(1 pkt)*

Turysta pokonał odcinek drogi krajowej nr 960, wzdłuż którego biegnie czerwony szlak turystyczny. Na załączonej mapie ten odcinek ma 8 cm długości.

Oblicz długość w terenie trasy pokonanej przez turystę. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Długość trasy w terenie ..... km

Zadanie 4. *(2 pkt)*

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Miejscowość Czarna Góra (pola FG 2/3) leży na prawym brzegu Białki. .....

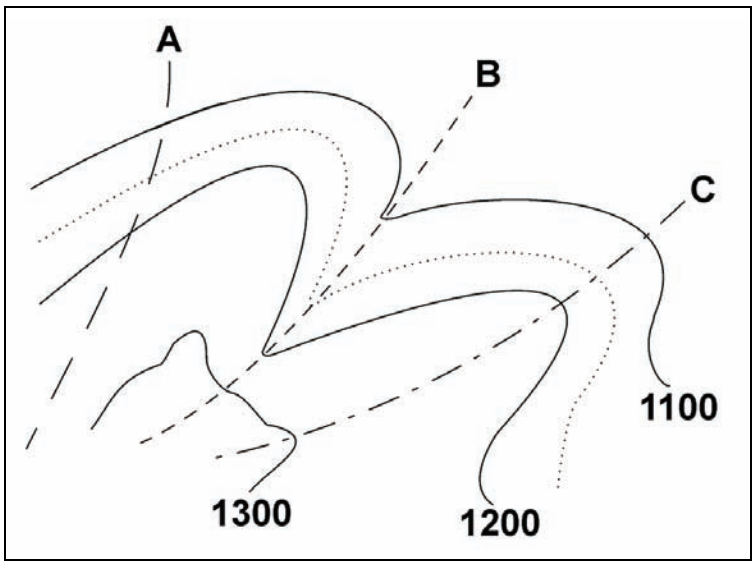
Bukowina Tatrzańska jest położona na obszarze Tatrzańskiego Parku Narodowego. .....

Parking w polu E3 w sąsiedztwie wyciągów narciarskich jest położony na wysokości 780 m n.p.m. .....

Narciarz, wjeżdżając wyciągiem krzesełkowym w miejscowości Małe Ciche (pole CD6), pokonuje różnicę wysokości 250 m. .....

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Na poniższym rysunku przedstawiono w powiększeniu fragment obszaru mapy. Na rysunku zaznaczono trzy linie (A, B, C).

Wpisz literę, którą na rysunku oznaczono:

– linię grzbietową .....

– oś doliny .....

Zadanie 6. *(2 pkt)*

Podaj dwie cechy środowiska przyrodniczego i dwie cechy sieci komunikacyjnej odróżniające obszar w polu EF2 od obszaru pola EF6.

Cechy środowiska przyrodniczego:

1. .....

.....

2. .....

.....

Cechy sieci komunikacyjnej:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 7. *(1 pkt)*

Małe Ciche to jedna z najmniejszych wsi obszaru przedstawionego na mapie. Pełni rolę niewielkiego, ale cenionego przez turystów ośrodka turystycznego.

Podaj trzy cechy tej miejscowości świadczące o jej atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 8. *(1 pkt)*

W tabeli podano czas strefowy w tej samej chwili w Kijowie, Pekinie, Warszawie i Waszyngtonie.

Wpisz we właściwe miejsca tabeli nazwy tych miast.

Czas strefowy	Miasto
6^{00}	
12^{00}	
13^{00}	
19^{00}	

Zadanie 9. *(2 pkt)*

Zaznacz poprawne dokończenie zdań a) i b).

a) Podczas ruchu obiegowego Ziemi oś ziemska jest nachylona do płaszczyzny orbity pod kątem

A. $23^o27'$ B. $27^o33'$ C. $66^o33'$ D. $67^o27'$

b) Następstwem ruchu obiegowego Ziemi jest

A. spłaszczenie Ziemi na biegunach.

B. występowanie siły Coriolisa.

C. zmiana oświetlenia w ciągu doby.

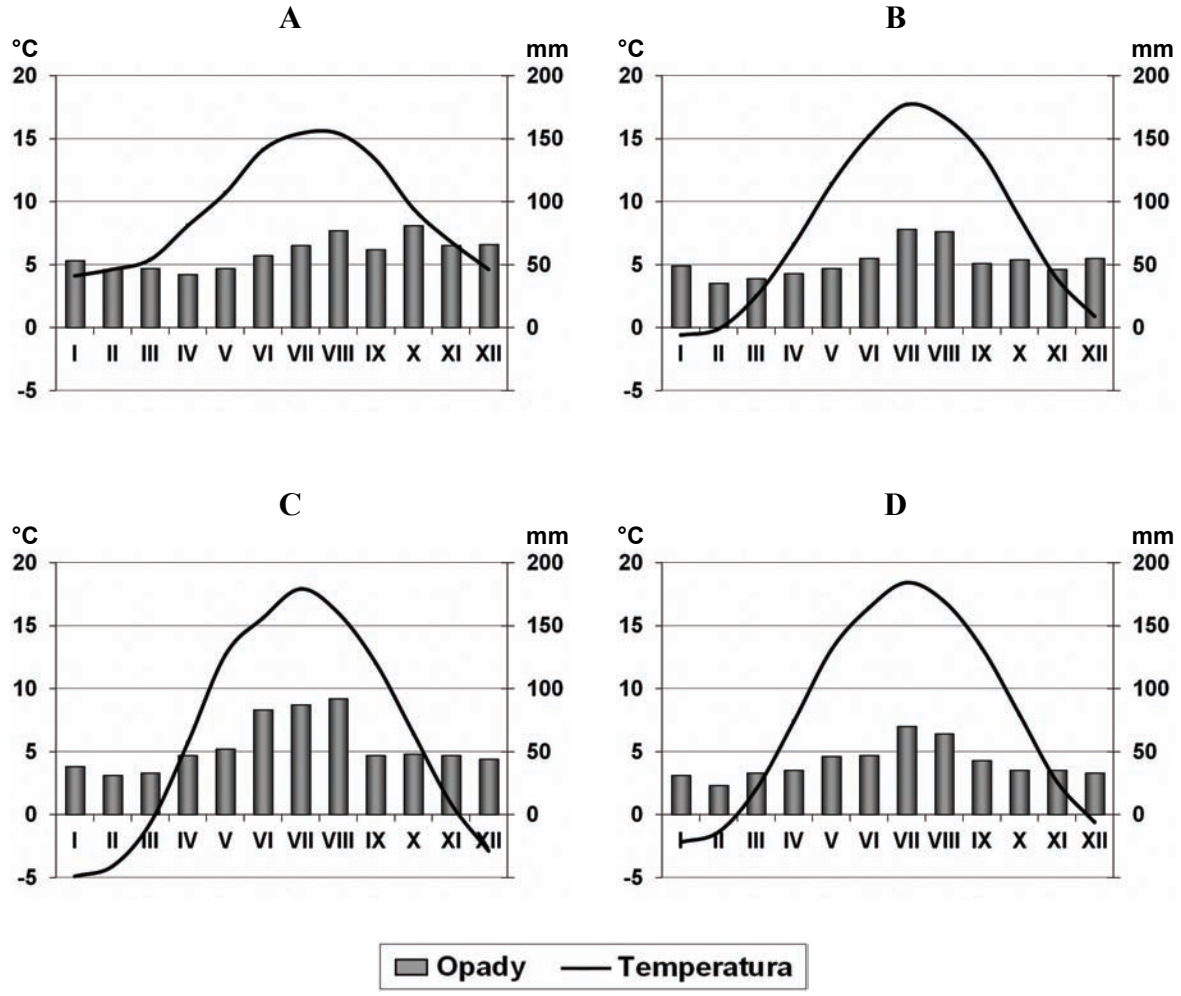
D. zmiany długości dnia i nocy w ciągu roku.

Zadanie 10. *(2 pkt)*

Na klimatogramach A–D przedstawiono przebieg średniej miesięcznej temperatury powietrza i sum miesięcznych opadów atmosferycznych w wybranych miastach Polski.

Przyporządkuj podanym miastom odpowiadające im klimatogramy, wpisując obok nazwy każdego z miast właściwą literę.

Suwałki ..... Toruń ..... Świnoujście .....

Na podstawie: *Świat w liczbach 2006/2007*, WSiP, Warszawa 2006

Zadanie 11. *(2 pkt)*

Uzupełnij zdania, wpisując właściwe określenia spośród podanych w nawiasach, tak aby powstał poprawny opis powstawania wiatru halnego w polskich Tatrach.

Powietrze wznosi się po stoku po stronie *(dowietrznej / zawietrznej)* ..... pasma górskiego. Podczas wznoszenia *(ochładza / ogrzewa)* ..... się. Osiąga poziom *(kondensacji / sublimacji)* ..... pary wodnej, tworzą się chmury i pada deszcz. W rezultacie po przeciwnej stronie pasma górskiego powstaje wiatr *(ciepły / zimny)* ..... oraz *(suchy / wilgotny)* ..... .

Zadanie 12. *(2 pkt)*

Każdemu z podanych w tabeli zbiorników wodnych przyporządkuj uchodzącą do niego rzekę.

Rzeki: Dunaj, Loara, Ren, Rodan, Wołga.

Zbiornik wodny	Rzeka
Morze Północne	
Morze Śródziemne	
Morze Kaspijskie	
Morze Czarne	

Zadanie 13. *(1 pkt)*

Wpisz we właściwe miejsca tabeli nazwy skał wybrane spośród podanych poniżej.

Skały: bazalt, granit, gnejs, piaskowiec, wapień.

Skały magmowe	Skały osadowe

Zadanie 14. *(2 pkt)*

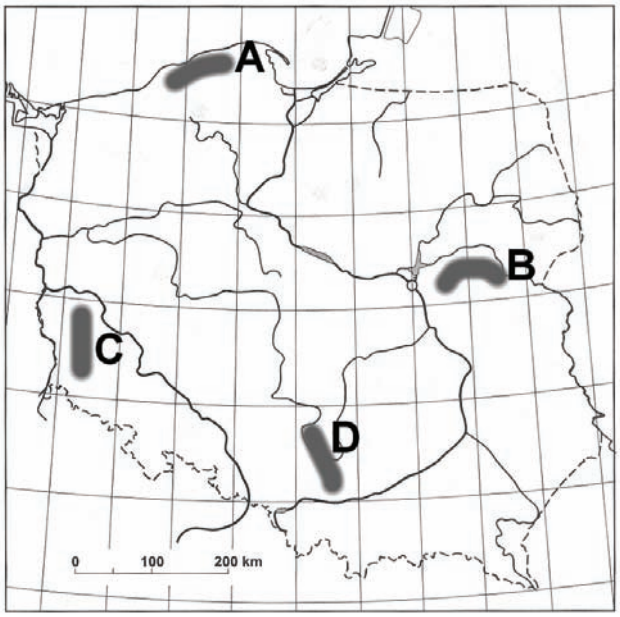
a) Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Rzeźba krasowa rozwija się w skałach wapiennych. .....

Krasowienie zachodzi intensywniej w klimacie umiarkowanym chłodnym niż w klimacie równikowym wybitnie wilgotnym. .....

Formy krasowe występują na powierzchni i pod powierzchnią terenu. .....

b) Podaj literę, którą oznaczono na mapie obszar występowania zjawisk krasowych.

Zjawiska krasowe występują na obszarze oznaczonym literą .....

Zadanie 15. *(2 pkt)*

Spośród wymienionych gleb wybierz gleby astrefowe i wpisz ich nazwy we właściwe miejsca tabeli.

Gleby: bagienne, bielicowe, czarnoziemy, mady, rędziny.

Gleby astrefowe	Cechy gleby
	Powstają na materiale skalnym osadzonym przez wody w dolinach i deltach rzek, są żyzne, ale zazwyczaj trudne do uprawy.
	Powstają na skałach węglanowych (wapienie, dolomity), są żyzne, charakteryzują się dużą zawartością węglanu wapnia.
	Powstają w obszarach o płytko zalegających wodach podziemnych (zaskórnych) w środowisku o odczynie kwaśnym, nie nadają się do uprawy.

Zadanie 16. *(2 pkt)*

Przyporządkuj każdej z podanych formacji roślinnych charakterystyczne dla niej drzewa.

Drzewa: akacje, baobaby, brzozy, dęby, graby, hebanowce, mahoniowce, świerki.

Wilgotny las równikowy ..... i .....

Sawanna ..... i .....

Grądy strefy umiarkowanej ..... i .....

Tajga ..... i .....

Zadanie 17. *(1 pkt)*

Na zdjęciu przedstawiono Stromboli – jedną z Wysp Liparyjskich położonych na Morzu Śródziemnym.

Podaj nazwę wewnętrznego procesu geologicznego, dzięki któremu powstała ta wyspa.

.....

Zadanie 18. *(1 pkt)*

Mieszkańcy Stromboli zajmują się między innymi uprawą winorośli i obsługą ruchu turystycznego.

Podaj dwie cechy środowiska przyrodniczego, które sprzyjają uprawie winorośli, i/lub wpływają na dużą atrakcyjność turystyczną wyspy Stromboli.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 19. *(1 pkt)*

Zaznacz grupę, w której kraje uszeregowano według rosnącego wskaźnika urbanizacji.

A. Etiopia – Wietnam – Polska – Belgia

B. Wietnam – Etiopia – Belgia – Polska

C. Wietnam – Etiopia – Polska – Belgia

D. Etiopia – Polska – Wietnam – Belgia

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Wykonaj polecenie na podstawie tekstu i własnej wiedzy.

Unijne biuro statystyczne Eurostat podało, że w 2009 r. liczba ludności 27 państw Unii Europejskiej zwiększyła się o ponad 2 mln i przekroczyła próg 500 mln. Analitycy wskazują, że kontynent Europy przyrost demograficzny niemal w całości zawdzięcza imigrantom.

Źródło: *Dziennik*, 5.08.2009

Przedstaw trzy inne, poza wzrostem liczby ludności, skutki społeczne lub gospodarcze napływu imigrantów do krajów Unii Europejskiej.

1. .....

.....

2. .....

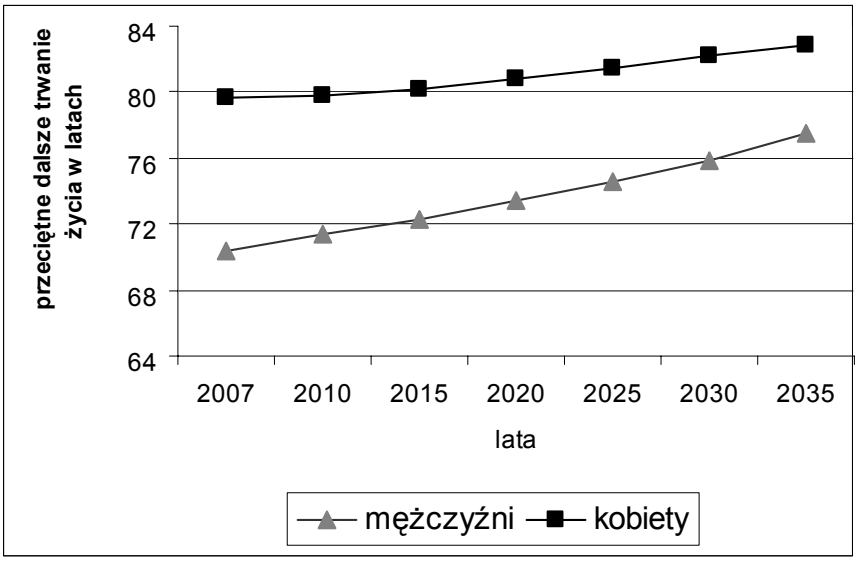
.....

3. .....

.....

Zadanie 21. *(1 pkt)*

Na wykresie przedstawiono przewidywane przeciętne dalsze trwanie życia kobiet i mężczyzn w Polsce w latach 2007–2035.

Na podstawie: GUS 2008

Na podstawie wykresu przedstaw dwa wnioski odnoszące się do zmian długości życia mieszkańców Polski w latach 2007–2035.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 22. *(1 pkt)*

Wykaż, podając dwa argumenty, że rozwój społeczno-gospodarczy ma wpływ na zwiększenie długości życia ludności.

1. .....

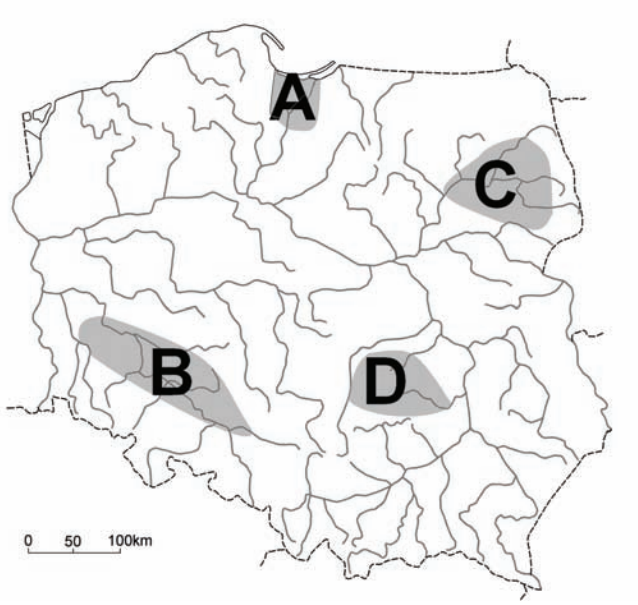
.....

2. .....

.....

Zadanie 23. *(2 pkt)*

Na mapie zaznaczono cztery regiony Polski różniące się warunkami przyrodniczymi i gospodarką rolną.

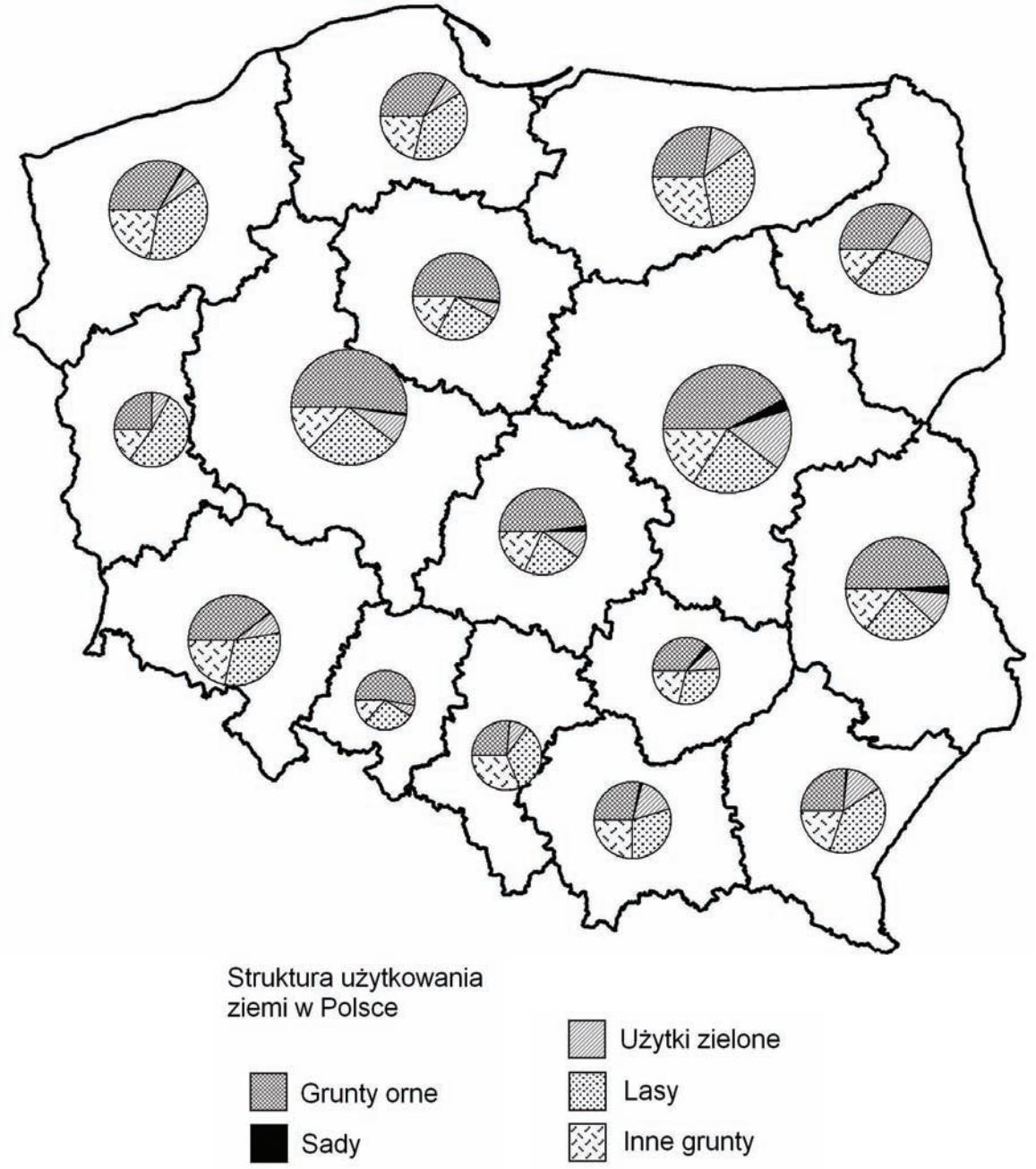

Uzupełnij tabelę, wpisując obok każdego opisu regionu literę, którą oznaczono ten region na mapie.

Opis	Region (wpisz A, B, C lub D)
Region o łagodnym, ciepłym klimacie i długim okresie wegetacyjnym. Rolnictwo tego regionu specjalizuje się w produkcji roślinnej z dużym udziałem uprawy pszenicy, buraków cukrowych i kukurydzy.	
Region zaliczany do najbardziej płaskich obszarów w Polsce, charakteryzujący się występowaniem bardzo dobrych gleb. Z powodu nadmiaru wody stosuje się meliorowanie użytków rolnych. Rolnictwo tego regionu specjalizuje się w produkcji roślinnej z dużym udziałem pszenicy, buraków cukrowych i rzepaku.	
Region, w którym występowanie obszarów podmokłych w dolinach rzek sprzyja dużemu udziałowi użytków zielonych. Rolnictwo tego regionu charakteryzuje się wysokim pogłowiem bydła.	

Zadanie 24. *(2 pkt)*

Poniżej przedstawiono strukturę użytkowania ziemi w Polsce w 2007 roku.

Źródło: *Rocznik statystyczny rolnictwa i obszarów wiejskich 2008*, GUS, Warszawa 2009

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Największy odsetek całkowitej powierzchni kraju zajmują użytki rolne. .....

Najwyższy udział gruntów ornych występuje w województwach wielkopolskim, podkarpackim i lubuskim. .....

Najwyższy udział lasów jest w województwie warmińsko-mazurskim. .....

Sady mają najmniejszy udział w strukturze użytkowania ziemi w Polsce. .....

Zadanie 25. *(2 pkt)*

W tabeli przedstawiono produkcję w Polsce energii elektrycznej (w TWh) według paliw w 2010 r. oraz prognozę do 2020 r.

Rodzaj paliwa	Produkcja energii elektrycznej w TWh		
	2010	2015	2020
Węgiel kamienny	68,2	62,9	62,7
Węgiel brunatny	44,7	51,1	40,0
Gaz ziemny	4,4	5,0	8,4
Produkty naftowe	1,9	2,5	2,8
Paliwo jądrowe	0,0	0,0	10,5
Energia odnawialna	8,0	17,0	30,1

Na podstawie: www.cire.pl

Podaj jedno następstwo dla środowiska przyrodniczego i jedno następstwo dla gospodarki wynikające z przewidywanych zmian w strukturze wykorzystania paliw do produkcji energii elektrycznej w Polsce.

Następstwo dla środowiska przyrodniczego

.....

.....

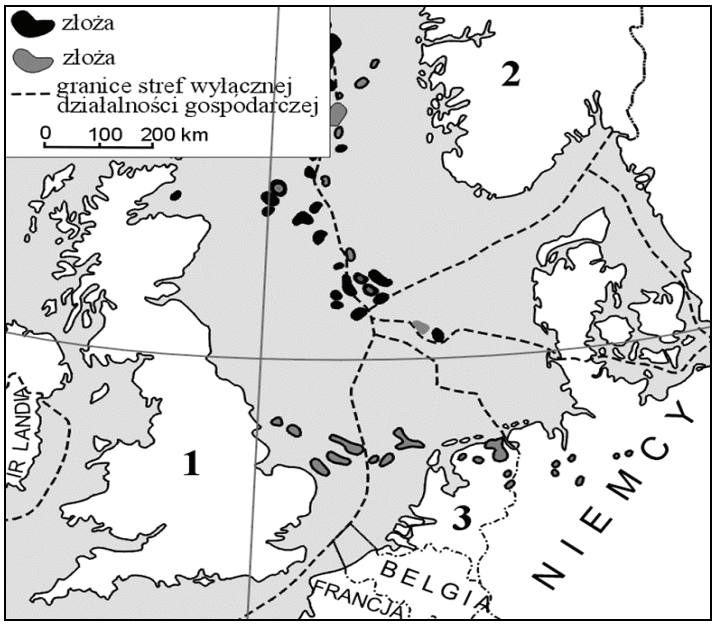
Następstwo dla gospodarki

.....

.....

Zadanie 26. *(2 pkt)*

Na mapie przedstawiono główne obszary eksploatacji dwóch surowców w basenie jednego z europejskich mórz.

a) Podaj nazwy dwóch surowców, których obszary eksploatacji przedstawiono na mapie.

....

b) Podaj nazwy krajów oznaczonych na mapie numerami 1, 2, 3 mających największy udział w eksploatacji złóż, których rozmieszczenie przedstawiono na mapie.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 27. *(3 pkt)*

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Turystyka w krajach słabo rozwiniętych

Turystyka jest jedną z najbardziej dochodowych dziedzin gospodarki, w której koszt inwestycji zazwyczaj szybko się zwraca. W biednych krajach jest to jeden z niewielu rodzajów działalności gospodarczej, który można podjąć, dysponując małym kapitałem. Duża gospodarcza rola turystyki wynika także z tworzenia miejsc pracy (na świecie w usługach turystycznych pracuje ponad 200 mln osób). Turystyka przyczynia się więc do wzrostu dochodów miejscowej ludności. Dzięki przyjezdnym zwiększa się popyt na żywność, a to wpływa na wielkość i kierunki produkcji rolnej. Ożywia się także rzemiosło, handel, gastronomia i inne usługi związane z obsługą ruchu turystycznego.

Na podstawie: T. Michalski, E. Sołohubiak-Borchert, *Geografia 1*, Warszawa 2002

a) Wykaż, podając dwa argumenty, że turystyka jest szansą na rozwój wielu krajów słabo rozwiniętych gospodarczo.

1. .....

.....

2. .....

.....

b) Podaj dwa przykłady niekorzystnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze i społeczne.

1. .....

.....

2. .....

.....

c) Podaj dwa przykłady barier rozwoju ruchu turystycznego w krajach słabo rozwiniętych gospodarczo.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 28. *(1 pkt)*

Uzupełnij schemat przyczynowo-skutkowy, tak aby przedstawiał skutki działalności człowieka dla środowiska przyrodniczego.

A. Spalanie paliw kopalnych.

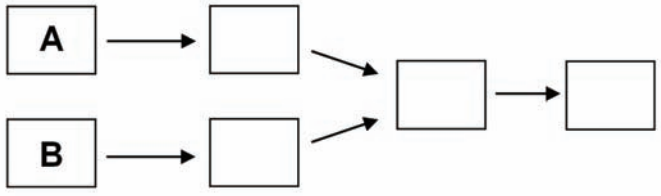
B. Uprawa ryżu i hodowla bydła.

C. Emisja CO_2 do atmosfery.

D. Wzmożone topnienie lodowców górskich i kontynentalnych.

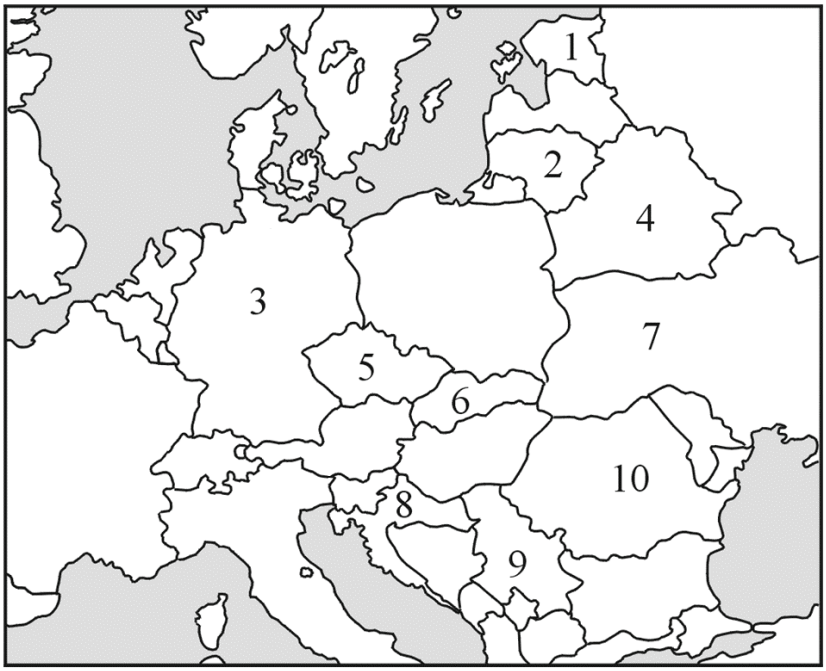
E. Podnoszenie się temperatury powietrza.

F. Zwiększenie zawartości metanu w atmosferze.

Zadanie 29. *(2 pkt)*

Na mapie zaznaczono numerami 1–10 wybrane państwa.

Podaj nazwy opisanych poniżej państw i numery, którymi oznaczono je na mapie.

A. Państwo, które powstało w wyniku zjednoczenia dwóch państw utworzonych przez mocarstwa światowe po II wojnie światowej.

B. Powstałe w wyniku rozpadu ZSRR państwo, w którym demokratyczne przemiany przyspieszyła „pomarańczowa rewolucja".

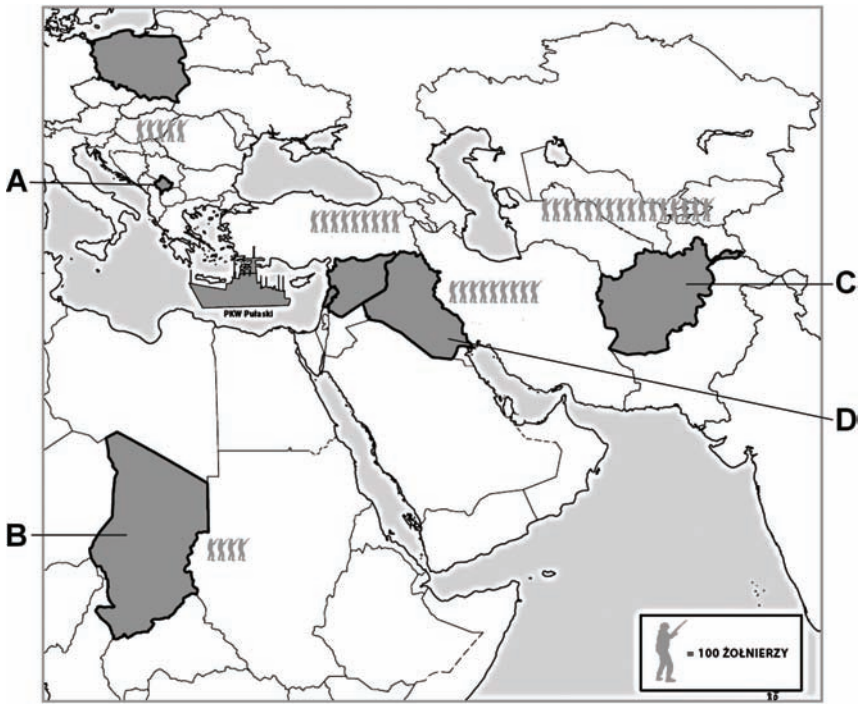
C. Państwo powstałe z rozpadu byłej Jugosławii, od którego w 2006 roku odłączyła się Czarnogóra.

D. Państwo bałtyckie, które razem z Polską wstąpiło do Unii Europejskiej. Ogłoszenie niepodległości przez to państwo zapoczątkowało rozpad terytorialny ZSRR.

Opis	Nazwa państwa	Numer na mapie
A		
B		
C		
D		

Zadanie 30. *(2 pkt)*

Poniżej zaznaczono literami A–D wybrane kraje, w których stacjonowali polscy żołnierze uczestniczący w misjach zagranicznych.

Podaj nazwy zaznaczonych na mapie literami A–D krajów, w których stacjonowali polscy żołnierze w zagranicznych misjach pokojowych lub stabilizacyjnych.

A. ..... C. .....

B. ..... D. .....

Zadanie 31. *(1 pkt)*

Republika Południowej Afryki, Libia, Białoruś i Korea Północna to państwa, które były lub są poddawane izolacji politycznej lub gospodarczej na arenie międzynarodowej w ostatnim półwieczu.
Podaj dwie konsekwencje polityczne lub gospodarcze izolowania tych państw na arenie międzynarodowej.

1. .....

.....

2. .....

.....

BRUDNOPIS

PESEL

MGE-P1_1P-113

Miejsce na naklejkę
z nr PESEL

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Suma punktów									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
50									
☐									

KOD EGZAMINATORA

KOD ZDAJĄCEGO

.....
Czytelny podpis egzaminatora